

Dorota Górna, Zofia Wartołowska

Pełczyska, pow. Pińczów. Grodzisko

Informator Archeologiczny : badania 8, 189-190

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na uwagę zasługuje jama /nr 29/ o nieregularnym zarysie, wydłużonym po osi północ-południe, w której wypełnisku wtórnie przemieszanym znajdowały się fragmenty płyty fyllitowej /skała powszechnie występująca w rejonie Słęzy/. Największy fragment płyty, na powierzchni, która była zwrócona do wypełniska jamy, ma wyryty znak krzyża łacińskiego. Stanowi ona zapewne fragment płyty nagrobnej /zniszczonego grobu/.

Wieś Osiek ze względu na bliskość ośrodka grodowego w Strzegomiu była zapewne związana z systemem obronnym tego grodu. Identyfikowana jest z miejscowością tej nazwy występującej w dokumencie z 1198-1201 r. i położona była w pobliżu osady targowej z XII w. w Kostomłotach.

OWIDZ, pow. Starogard
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Anna Wapińska. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /IX-XII w./.

Prace prowadzone na wykopie III /2 x 12 m/, nawiązującym do wykopu I /z ubiegłego roku/ wytyczonym w kierunku środka grodziska. W części północnej wykopu odkryto warstwę osadniczą zalegającą na warstwie rozsypanego spalonego węgla. W części południowej wykopu eksplorowano warstwę osadniczą. Na podstawie dotychczasowych obserwacji wyróżnić można 2 fazy osadnicze:

1/ młodszą zalegającą na szczątkach spalonego węgla /X-XII w/ - widoczną w postaci rozwleczonych palenisk, węgla drzewnego. Znalaziono tu ułamki ceramiki całkowicie obtaczanej i kości zwierzęce.

2/ starszą utworzoną przed obsunięciem się węgla /IX-X w./, pojawiającą się w postaci warstwy osadniczej z czarną ziemią o znacznej miąższości: w której odkryto palenisko, ślady węgla drzewnego, duże ilości ceramiki całkowicie obtaczanej i górą obtaczanej i górą obtaczanej, kości zwierzęce, fragment surowca bursztynu, hak żelazny, 2 gwoździe żelazne, fragment kabłąka żelaznego.

Badania będą kontynuowane.

PEŁCZYSKA, pow. Pińczów
Grodzisko

Zespół Badań nad Polskim Średniowieczem Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej

Badania prowadziła mgr Dorota Górna, konsultowała

doc.dr Zofia Wartołowska. Finansował WKZ w Kielcach. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Celem badań było ustalenie czy i jaka istniała zabudowa na terenie grodu, z jakiego czasu pochodziła oraz uściślenie chronologii. Wykop o wymiarach 5 x 6,15 m usytuowano w odległości 7,5 m od wykopu ubiegłorocznego. Pomiędzy wykopami znajduje się dość głęboki rów pochodzący prawdopodobnie z czasów wojny, który w znacznym stopniu zniszczył wewnętrzną część grodu. Stwierdzono występowanie dwóch faz zabudowy wnętrza grodu oraz jednego poziomu użytkowania.

Fazę I wyznaczają pozostałości zabudowania gospodarczego o konstrukcji plecionkowej, którego ściany rysują się jako dość wąskie zagłębienie wypełnione szarym lessem przemieszanym ze zbutwiałym drewnem pochodzącym z gałęzi użytych jako plecionka. W obrębie zarysu ścian bardzo czytelnie uwidoczniły się zarysy 10 kołków. Wnętrze budowli stanowił bardzo zbity less z drobnymi wtrętami próchnicy. Wystąpiła tu niewielka ilość ceramiki różnorodnej chronologicznie. Po zaprzestaniu użytkowania budowla ta została zniszczona, a teren zasypano lessem z wtrętami próchnicy wskutek czego nie zachowały się jej wyższe partie.

II faza zabudowy - nieuchwytna w planie - rysuje się na profilach w postaci prostokątnego wcięcia. W znacznej części została zniszczona przez idący od góry wkop pod studnię i wskutek tego niemożliwością jest określić jej charakter i konstrukcję.

XIV-wieczny poziom użytkowania wyznacza cienka - miąższości około 10-20 cm - warstwa jasnobrunatnej próchnicy przemieszanej z lessem, występująca na przestrzeni całego wykopu. Warstwa ta obfitowała w dużą ilość ceramiki przede wszystkim pochodzącej z XIV w. choć występowała tam również i wcześniejsza oraz dużą ilość zabytków żelaznych - 7 grotów kuszy, podwójny hak na ryby, haczyk pojedynczy, fragment noża, fragment ostrogi i dużą ilość fragmentów gwoździ. Ponad tą warstwą w części południowo-zachodniej wykopu znajduje się gruba o miąższości ponad 0,5 m warstwa rozrzutu kamieni wapiennych pochodzących prawdopodobnie z jakiejś rozbiórki budowli - być może wieży pasadowionej w centrum majdanu grodu /?/. W rumoszu kamiennym znajdowała się duża ilość ceramiki XIV w., 10 grotów kuszy, fragmenty gwoździ, okuć itp.

Reasumując należy zaznaczyć, że w przebadanej części wnętrza grodu nie stwierdzono występowania zabudowań mieszkalnych. Odkryty rozrzut kamieni wapiennych sugeruje możliwość istnienia pozostałości jakiejś budowli - może wieży typu mieszkalnego /?/. Odkryty obiekt o konstrukcji plecionkowej jest częścią zabudowania gospodarczego.

PIENIEŻNO, pow. Braniewo

patrz
średniowiecze